

τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν καί, εἰ δυνατόν, μίαν, ἢ καὶ πλειοτέρας ξένας γλώσσας.

Ἐρ. - Διατί;

Ἄπ. - Διότι ἡ Ἑλλάς, ὡς λαὸς ναυτικός καὶ ἐμπορικός, ἔχει σχέσεις καὶ συμφέροντα μετὰ πάντων τῶν ἐπὶ γῆς λαῶν.

Οὐχὶ λοιπὸν μόνον ἡ διευκόλυνσις τῆς συνεννοήσεως, ἀλλὰ καὶ ἡ μέλλουσα ἀδελφότης πάντων τῶν λαῶν, τέκνων τῆς αὐτῆς μητρὸς, δὲν ἐπιτυγχάνεται, ἐὰν τὰ ἔθνη δὲν σπουδάσωσι τὴν ἱστορίαν, τὴν γλῶσσαν, τὰς ἀνάγκας ἀλλήλων.

Ἐρ. - Ἐὰν πάντες οἱ ἄνθρωποι εἶναι τέκνα τῆς αὐτῆς μητρὸς, πρὸς τί αἱ διάφοροι Πατρίδες;

Ἄπ. - Ἡ Πατρίς εἶναι ἀναπόφευκτος πρὸς διακρίσειν καὶ συντήρησιν τοῦ πολιτισμοῦ. Οἱ λαοὶ, παρ' οἷς ἀμβλύνεται ἡ ἰδέα τῆς Πατρίδος, διάγουσιν ἐλευθέρων βίον καὶ πίπτουσιν ἐπὶ τέλους θύματα ἐξωτερικῆς βίας. Ἡ ἱστορία μὰς διδάσκει ὅτι, ὅσον ἀμικαιότερον εἶναι τὸ αἶσθημα τῆς Πατρίδος, τόσον δοξάζονται καὶ εὐημεροῦσι τὰ ἔθνη.

Ἐρ. - Ὁ Ἕλλην πρέπει νὰ ἐπιθυμῇ νὰ δεσπόσῃ ἡ Πατρίς του καὶ ἄλλων ἐθνῶν;

Ἄπ. - Ὅχι. Ὁ Ἕλλην πρέπει νὰ εὐχεται νὰ ζῶσι καὶ οἱ ἄλλοι λαοὶ εὐτυχεῖς καὶ ἐλευθεροὶ ὅσον αὐτός. Οἱ πόλεμοι εἶναι ἔχνος θαρραρότητος, ὅπερ θὰ ἐκλίπη μίαν ἡμέραν. Ἄλλ' ἐφ' ὅσον ἐθνικότητες ἀνήκουσαι εἰς ἄλλην φυλὴν, γλῶσσαν καὶ θρησκείαν κρατοῦνται διὰ τῆς βίας ὑπὸ ξένον ζυγόν, ἡ διαρκῆς εἰρήνη εἶναι ἀκατόρθωτος. — Ὁ Ἕλλην δὲν θέλει νὰ σφετερισθῇ τίποτε ἀλλότριον· ἀλλ' ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ ἱερὰ καθήκοντα πρὸς ἀδελφοὺς, μεθ' ὧν συνηγωνίσθη τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα καὶ οἵτινες ἀπεχωρίσθησαν τοῦ νῦν ἀνεξαρτήτου βασιλείου, ἐναντίον τῶν δεσμῶν τοῦ αἵματος, τῆς θρησκείας καὶ τῶν ἱστορικῶν παραδόσεων.

**Ἐπὶ ταῖς συνέχαις.*

Ἡ ἐπομένη περιεργωτάτη καὶ μίαν διδακτικὴ μελέτη διασκευάσθη κατὰ τὸ γνωστότατον ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ πρωτότυπον τοῦ γάλλου J. Macé, φέρον τὸν τίτλον «*Histoire d'une bouchee de pain.*» Καὶ ἡλλίγη μὲν ἀληθῶς ἡ δυσμετάφραστος αὐτοῦ ἐπιγραφή ἀντὶ τῆς ἀπλουστερίας «*Πῶς τρεφόμεθα*» δὲν μετελλίγησαν ὁμοῦς παντάπασι αἱ ἐννοιαὶ τοῦ συγγραφέως, εἰ μὴ πού, ἐξ ὁμολογουμένης ἀδυναμίας τοῦ διασκευαστοῦ, ὠρᾶνθη τοῦ πρωτοτύπου ἡ χάρις, καὶ παρελείφθη ἀνανταπόδοτον τὸ ἀβίαστον ἐκεῖνο καὶ οἰκτεῖον ἔφος, εἰ· οὐδ' ὁ βαλὺς ἐπιστήμων καὶ εὐφυῆς γαλάτης μεταδίδει τοῖς ἀναγνώσταις αὐτοῦ προσιτὰς καὶ εὐληπτοὺς μεγάλας ἐπιστημονικὰς ἀληθείας, τὰς μάλιστα ἴσως ἐνδιαφεροῦσας πάντα εὐὶ ἡγμένον ἄνθρωπον.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΜΙΚΡΑΝ ΚΟΡΗΝ

Κατὰ τὸ γαλλικόν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ

Εἰσαγωγή.

Ἐπιχειρῶ, καλὴ μου κόρη, νὰ σὲ διδάξω μερικὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἐν γένει θεωροῦνται ὡς

πολὺ δυσνόητα, καὶ σπανίως διδάσκονται εἰς νεανίδας. Ἄν κατορθώσωμεν, ἐγὼ ἐξηγῶν καὶ σὺ μηχανήσουσα, νὰ ἐμβῶσιν αὐτὰ τὰ πράγματα εἰς τὴν μικρὰν σου κεφαλὴν, ἐγὼ μὲν θὰ ὑπερηφανευθῶ πολὺ, σὺ δὲ θὰ ἰδῆς πόσον εἶνε διασκεδαστικὴ ἡ σοβαρὰ ἐπιστήμη τῶν σοφῶν, μολονότι οἱ κύριοι οὗτοι ἰσχυρίζονται πολλάκις τὸ ἐναντίον.

Πῶς τρώγομεν! ἂν τοῦτο μέλλω νὰ σὲ διδάξω, θὰ μοῦ παρατηρήσῃς βεβαίως, ὅτι δὲν ἀξίζει τὸν κόπον. Τὸ γνωρίζεις, θὰ εἶπῃς, κάλλιστα, ὅπως κ' ἐγὼ τὸ γνωρίζω, καὶ δὲν θὰ σὲ μάθω, βέβαια, πῶς τρώγεται ἐν ὠραίῳ κομμάτιον γλυκύσματος.

Καὶ ὅμως, οὐδὲ κἂν ὑποθέσεις, πόσον πολλὰ πράγματα ἐμπεριέχονται εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις, καὶ πόσον χονδρὸν τόμον ἡδυνάμην νὰ γράψω, ἂν ἐπεχειροῦν νὰ τὰς ἀναπτύξω λεπτομερῶς.

Ἐσυλλογίσθης ποτέ σου, διατί τρώγομεν;

Γελᾷς βεβαίως, καὶ μοὶ ἀποκρίνεσαι ἀπλοῦστατα: «*Τρώγομεν, διότι ὑπάρχουν γλυκύσματα, ἀπίδια, βροδαίνα, σταφύλια, καὶ τόσα ἄλλα εὐμορφα πράγματα.*»

Ὁ λόγος αὐτὸς εἶνε ἀρκετός, καὶ δὲν ζητεῖς ἄλλον. Αἱ! ἂν ὑπῆρχε μόνον ἄρτος εἰς τὸν κόσμον, ἡδύνατό τις ἴσως νὰ ἐρωτήσῃ, διατί τρώγομεν.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅμως πρὸς στιγμήν, ὅτι μόνον ἄρτος ὑπάρχει· καὶ ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ δὲν εἶνε δύσκολος, διότι πολλὰ πτωχὰ παιδιὰ τρώγουν πολλάκις μόνον ἄρτον, καὶ τὸν τρώγουν μὲ πολλὴν ὄρεξιν.

Διατί λοιπὸν τρώγομεν, ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν ἔχωμεν ἄλλο τίποτε, παρὰ μόνον ἄρτον;

Τώρα θὰ σοῦ τὸ εἶπω, ἂν δὲν τὸ γνωρίζεις.

Ὅταν προχθὲς ἡ μήτηρ σου εἶπεν, ὅτι τὸ φόρημά σου ἐκόντηνε, καὶ σοῦ κατεσκευάσατο τὸ ἄλλο ἐκεῖνο, τὸ μακρότερον, τὸ κυκνοῦν, τὸ ὁποῖον σοῦ πηγαίνει τόσον εὐμορφα, πῶς συνέθη τοῦτο;

— Νόστιμον πρᾶγμα! θὰ μοῦ ἀπαντήσῃς. Συνέθη, διότι ἐμεγάλωσα.

— Καὶ πῶς ἐμεγάλωσες, παρκακλῶ;

Ἐδῶ πλέον δὲν ἔχεις τί νὰ μοῦ ἀπαντήσῃς.

Κανεὶς βέβαια δὲν ἤλθε νὰ μακρύνῃ τοὺς πόδας σου, ἐνῶ ἐκοιμᾶσο, οὔτε νὰ προσθήσῃ κανὲν τεμάχιον εἰς τὰς χεῖράς σου. Τίποτε ὅμως δὲν ἀξίζει οὔτε ἐλαττοῦται μόνον τοῦ· μάθε το τοῦτο ἄπαξ διὰ παντός. Ἡξέυρεις δὲ, ποῖος ἤλθε μυστικὰ μυστικά, καὶ, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃς τίποτε, ἠξήσῃς τὰς χεῖράς σου καὶ τοὺς πόδας σου;

Σὺ ἡ ἰδίξ.

Ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὠραῖα γλυκύσματα, τὰ ὀπωρικὰ, ὁ ἄρτος, τὸ βόφημα — καὶ πρὸ πάντων τὸ βόφημα, — ἀφοῦ ἐξῆρίσθησαν ἐντὸς τοῦ μικροῦ βαρᾶθρου, τὸ ὁποῖον κάλλιστα γνωρίζεις, ἤρχισαν, χωρὶς νὰ σοῦ ζητήσουν τὴν ἄδειαν, νὰ μεταμορφοῦνται, καὶ νὰ εἰσχωροῦν εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματός σου, ὅπου ἐγενίον κρέας, κόκκαλα, κ. λ.

Ψηλάφησε τὸ σῶμά σου, καὶ θὰ τὰ ἀπαντήσης πανταχοῦ. Οἱ μικροὶ σου βόδινοι ὄνυχες, οἵτινες αὐξάνουσι κάθε πρωτῆ, τὰ κάτω ἄκρα τῆς ξανθῆς σου κόμης, ἥτις μακρύνει ὀλονέν, οἱ νέοι σου ὀδόντες, οἵτινες ἤρχισαν νὰ φαίνωνται, ἐκεῖ ὅθεν ἔπεσαν οἱ παλαιοί, . . . ὅλα αὐτὰ τὰ ἔφαγες, πρὸ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν.

Σημείωσαι δὲ, ὅτι τοῦτο δὲν συμβαίνει μόνον εἰς σέ.

Βλέπεις τὴν μικρὰν σου γάταν, ἥτις πρὸ ἐνὸς μόλις μηνὸς ἦτο ἐν ἄσχημον μικρὸν ζῶον, καὶ τώρα αὐξάνει ὀλονέν καὶ γίνεται τόσον εὐμορφῆ; Ἡ τροφή, τὴν ὁποίαν τῆς δίδεις, μετεμορφώθη ἐντὸς τῆς εἰς γάταν. Τὸ μεγάλο ἐκεῖνο βῆδι, τὸ ὁποῖον σὲ τρομάζει, διότι δὲν γνωρίζεις πόσον ἀγαθὸν ζῶον εἶνε, ἦτο κατ' ἀρχὰς ἐν μικρὸν μοσχαρί· ἀλλ' ἔφαγε χόρτον πολὺ, καὶ τὸ χόρτον αὐτὸ μετεμορφώθη σιγὰ σιγὰ εἰς ὄλον αὐτὸ τὸ κρέας, τὸ ὁποῖον θὰ φάγωμεν πάλιν ἡμεῖς διὰ νὰ τὸ μεταμορφώσωμεν εἰς κρέας ἀνθρώπινον.

Ἄλλο, ἀκόμη περιεργότερον. Τὰ δένδρα τῶν δασῶν μας, τὰ ὁποῖα φθάνουσι τόσον ὑψηλὰ καὶ κρατοῦν τόσον τόπον, δὲν ἦσαν κατ' ἀρχὰς μεγαλύτερα ἀπὸ τὸν μικρὸν σου δάκτυλον· ὄλον δὲ αὐτὸ τὸ ὕψος καὶ ὄλον αὐτὸ τὸ πλάτος τὸ ἔφαγαν.

— Πῶς; τρώγουσι καὶ τὰ δένδρα;

— Βεβαίωτατα τρώγουσι. Εἶνε μάλιστα καὶ πολὺ λαίμαργα, διότι τρώγουσι ἀκαταπαύστως, ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἐνοεῖται ὅμως, ὅτι δὲν τρώγουσι ὅπως ἡμεῖς, μολονότι κατὰ πολὺ μᾶς ὁμοιάζουσι· τὰ περὶ τούτου ὅμως εἶνε ἐκτὸς τοῦ προκειμένου.

Θὰ ὁμολογήσης δὲ, ὅτι ὀλίγα παραμύθια, ἐξ ἐκείνων ἅτινα διηγείτο ποτὲ ἡ μάμμη σου, περιέχουσι πράγματα τόσον θαυμαστά, ὅσον ἡ ἱστορία τοῦ τεμαχίου ἄρτου, τὸ ὁποῖον γίνεται νέα κόρη, καὶ τοῦ χόρτου τὸ ὁποῖον μεταβάλλεται εἰς βοῦν.

Λέγω δὲ ἱστορία, διότι ἀληθῶς ὀλόκληρος ἱστορία εἶνε τὰ περὶ τούτου, καὶ ἔνοεσις εὐκόλως, ὅτι ἡ μεταβολὴ αὐτὴ δὲν γίνεται διὰ μῖα.

Θὰ ἤκουσες ἴσως νὰ γίνεται λόγος περὶ τῶν θαυμασίων ἐκείνων μηχανῶν τῆς Ἀγγλίας, αἵτινες λαμβάνουσι ἐξ ἐνὸς μέρους τὸ βαμβάκιον εἰς δέματα, καὶ τὸ παραδίδουσι ἐξ ἑτέρου μεταμορφωμένον εἰς ὠραῖον λεπτὸν ὕφασμα, διπλωμένον, ἔτοιμον πρὸς πώλησιν. Τοιαύτην τινὰ μηχανὴν ἔχεις ἐντὸς σου· ἡ μηχανὴ δὲ αὕτη λαμβάνει ἀφ' ἐνὸς τὸ τεμαχίον ἐκεῖνο τοῦ γλυκύσματος, τὸ ὁποῖον τῆς δίδεις, καὶ σοῦ τὸ ἀποδίδει ἀφ' ἑτέρου μεταμορφωμένον εἰς ὄνυχας, εἰς κόμην, εἰς ὀστᾶ, εἰς κρέας, καὶ εἰς χίλια ἄλλα πράγματα· διότι ἐντὸς τοῦ σώματός σου ὑπάρχουσι χίλια πράγματα διαφορετικὰ καὶ ἀνόμοια, τὰ ὁποῖα κατασκευάζεις ἀδιακόπως χωρὶς

νὰ τὸ γνωρίζης. Καὶ τοῦτο εὐτυχῶς διὰ σέ· διότι τί θὰ ἐγίνεσο, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἂν ἦτο ἀνάγκη νὰ συλλογίζεσαι ἀπὸ τὸ πρωτὸ ἕως τὸ βράδινον τί πρέπει νὰ γείνη ἐντὸς τοῦ σώματός σου, ὅπως ἡ μήτηρ σου εἶνε ὑποχρεωμένη νὰ σκέπτεται ἀδιακόπως τί πρέπει νὰ γείνη ἐντὸς τῆς οἰκίας; Εἶμαι βεβαίωτατος, ὅτι ἡ μήτηρ σου θὰ ἐπεθύμει νὰ εἶχε μίαν μηχανὴν, ἥτις νὰ σκουπίζει, νὰ ἐτοιμάζῃ τὸ γεῦμα, νὰ πλύνῃ τὰ πινάκια, νὰ διορθώῃ τὰ σχισμένα φορέματα, νὰ ἐπιστατῇ εἰς ὅλα καὶ νὰ φροντίζῃ περὶ ὅλων, χωρὶς νὰ κάμνῃ διόλου θόρυβον, ὅπως ἡ ἰδική σου μηχανὴ, ἥτις ἐργάζεται ἀφ' ὅτου ἐγεννήθης, χωρὶς ποτέ σου ἴσως νὰ τὴν ἐνοήσης.

Αὐτὴν δὲ τὴν μαγικὴν μηχανὴν δὲν τὴν ἔχεις σὺ μόνη. Τὴν ἔχει καὶ ἡ γαλῆ, τὴν ἔχει καὶ ὁ βοῦς, καὶ ὅλα τὰ ζῶα· τὰ ὑπηρετεῖ δὲ ὅλα, ὅπως ὑπηρετεῖ σέ. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶνε, ὅτι ἔχει ὀλίγας τινὰς διαφορὰς, ἀπὸ ζῶου εἰς ζῶον, μολονότι τὸ σχῆμά τῆς ἐν γένει εἶνε τὸ αὐτό. Αἱ διαφοραὶ αὗται εἶνε ἀνάλογοι πρὸς τὰ διάφορα εἶδη ἐργασίας, ἅτινα ἡ μηχανὴ αὕτη ἐκτελεῖ εἰς ἕκαστον ζῶον. Οὕτω, π. χ. ἡ μηχανὴ τοῦ βοῦς, ὅστις τῆς δίδει χόρτον πρὸς κατεργασίαν, διαφέρει ἀπὸ τὴν μηχανὴν τῆς γαλῆς, ἡ ὁποία τῆς δίδει κρέας. Τοιοῦτοτρόπως δὲ καὶ αἱ μηχαναὶ τῶν κλωστικῶν ἐργουστασίων εἶνε μὲν ὅμοιαι ἐν γένει, ἔχουσι ὅμως καὶ μερικὰς διαφορὰς· ἄλλου εἶδους εἶνε ἡ μηχανὴ ἥτις κλώθει βαμβάκιον, ἄλλου εἶδους ἡ ἐργαζομένη μαλλίον, καὶ ἄλλου εἶδους ἐκεῖνη ἥτις κλώθει λινάριον.

Ἐκτὸς δὲ τούτου θὰ παρετήρησες βέβαια, ὅτι ὅλα τὰ ζῶα δὲν εἶνε ἴσης ἀξίας, οὔτε ἔχουσι ὅμοια προτερήματα. Ὁ κύων ἐν παραδείγματι, τὸ ζῶον αὐτὸ τὸ τόσον νοῆμον καὶ τόσον ἀγαθόν, εἶνε ἀναντιβῆρῆτως ἀνώτερον τοῦ βατράχου, ὅστις ἔχει τόσον βλακώδεις ὀφθαλμοὺς καὶ κρούπτει τὸ γλοιῶδες σῶμά του ὑπὸ τὸ ὕδωρ, ἅμα ἀκούσῃ κρότον. Ὁ δὲ βάτραχος πάλιν ὅστις κινεῖται ὅπως θέλῃ, εἶνε θετικώτατα ἀνώτερος τοῦ ὀστρείδιου, τὸ ὁποῖον οὔτε κεφαλὴν ἔχει οὔτε μέλη, καὶ ζῆ φυλακισμένον αἰωνίως ἐντὸς τοῦ ὀστράκου του.

Ἡ μηχανὴ λοιπὸν, περὶ τῆς ὁποίας ἐλέγομεν, εὐρίσκειται καὶ ἐντὸς τοῦ ὀστρείδιου, καὶ ἐντὸς τοῦ βατράχου, ὅπως ἐντὸς τοῦ κυνός. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶνε, ὅτι ἡ μηχανὴ τοῦ κυνός εἶνε τελειότερα τῆς τοῦ βατράχου, καὶ ἡ τοῦ βατράχου πάλιν τελειότερα τῆς τοῦ ὀστρείδιου. Καθ' ὅσον καταβαίνομεν ἀπὸ ἀνώτερον ζῶον εἰς κατώτερον, ἡ μηχανὴ ἐλαττοῦται ὀλονέν, στερουμένη βαθμηδὸν τὸ ἐν τῆς μέρος μετὰ τὸ ἄλλο. Μένει μὲν πάντοτε ἡ αὕτη, ἀλλ' ὅταν φθάσωμεν εἰς τὴν κατωτάτην βαθμίδα, μόλις ἠθέλωμεν κατορθώσει νὰ τὴν ἀναγνωρίσωμεν, ἂν δὲν παρηκολουθοῦμεν αὐτὴν ἐξ ἀρχῆς, καὶ δὲν εἶχομεν παρευρεθῆ, οὕτως εἰπεῖν, εἰς ὅλας τῆς τὰς μεταμορφώσεις.

Ἴνα ἐνοήσης ἀκόμη σαφέστερον τὸ πρᾶγμα, θά σοῦ κάμω μικράν τινα παρομοίωσιν.

Γνωρίζεις τὴν ὥραν τινά λάμπαν, τὴν ὁποῖαν ἀνάπτει καθ' ἑσπέραν ἡ μήτηρ σου ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἀφαίρσέ της κατὰ πρῶτον τὸ σκιαδίον τῆς, τὸ ὁποῖον ῥίπτει τὸ φῶς πρὸς τὰ κάτω, ἔπειτα τὸν δάλινον σωλῆνα, ὅστις δὲν τὴν ἀφίνει νὰ καπνίζῃ, κατόπιν τὴν μικρὰν ἐστίαν, ἣτις κρατεῖ τὴν θρυαλλίδα καὶ φέρει τὸν ἀέρα εἰς τὸ μέσον τῆς φλογός, διὰ νὰ γίνεταί τὸ φῶς ζωηρότερον. Ἀφαίρσες κατόπιν τὸν στρόφιγγα, ὅστις ἀναβιβάζει καὶ καταβιβάζει τὴν θρυαλλίδα, καὶ μείνε ἐπὶ τέλους εἰς τὰ κυριώτατα μέρη τοῦ λαμπτήρος, τοῦτέστι εἰς τὸ δοχεῖον τοῦ ἐλαίου καὶ τὴν θρυαλλίδα μόνην, καίουσαν ἐντὸς τοῦ ἐλαίου.

Ἄν κανεῖς ἔλθῃ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καὶ τοῦ εἴπῃς: «Κύτταξε τὴν λάμπαν μου!», θά σοῦ ἀπαντήσῃ βεβαιότατα:

— «Ποῖαν λάμπαν; αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε λάμπα!»

Σὺ ὅμως, ἣτις ἀφῆρεςες τὰ τεμάχια ἐκείνα τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, γνωρίζεις καλλίστα, ὅτι ὁ λαμπτήρ ἐκείνος εἶνε ὁ ἴδιος, μολονότι ἔχασε πολλά του συστατικά, μολονότι δὲν φωτίζει πλέον τόσον εὐμορφα, ὅσον πρὸ ὀλίγων στιγμῶν.

Αὐτὰ λοιπὸν ὄλα θά τὰ ἴδωμεν μαζὺ, μικράμου φίλη. Θά ἐξετάσωμεν δὲ τὴν μηχανὴν αὐτὴν τελείαν καὶ πλήρη, ὅπως τὴν ἔχεις σὺ, ἐγὼ, καὶ ὄλοι οἱ ἄνθρωποι, καὶ θ' ἀφήσωμεν δι' ἄλλην εὐκαιρίαν τὴν ἐξέτασιν τῆς μηχανῆς τῶν ζώων, καὶ τῆς μηχανῆς τῶν φυτῶν, αἵτινες εἶνε ἀρκετὰ περίεργοι ἐπίσης, μολονότι ἀτελεῖς. Θά ἴδωμεν πῶς τρώγεις, πῶς τρώγομεν ὄλοι, καὶ θά μάθωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ μικροῦ ἐκείνου τεμαχίου ἄρτου, τὸ ὁποῖον εἰσάγεις εἰς τὸ στόμα σου χωρὶς νὰ σὲ πολυμέλη τί ἀπογίνεταί τὸ ταλαίπωρον, καὶ θά παρακολουθήσωμεν τὴν πορείαν αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους.

Νομίζεις, ὅτι τοιαύτη διήγησις δύναται νὰ κινήσῃ τὴν περιέργειάν σου, καὶ ὅτι ἀξίζει τὸν κόπον νὰ θυσιάσῃς ὀλίγας στιγμάς διὰ νὰ τὴν ἀκούσῃς; Τὸ ὑποθέτω.

Ἴσως μοῦ παρατηρήσῃς, ὅτι ἡ διήγησίς μου θά εἶνε πολὺ ἐκτεταμένη, ὅτι πρὸ καιροῦ ἤδη τρώγεις τεμάχια ἄρτου, χωρὶς νὰ πολυεξετάζῃς τί γίνονται, καὶ ὅτι ἐν τούτοις αὐξάνεις ἐξίρρετα, καθὼς ἐπίσης αὐξάνει ἡ γαλῆ σου ἣτις τὸ ἐξετάζει πολὺ ὀλιγώτερον.

Ἐχεις δίκαιον· ἀλλ' ἡ γαλῆ σου εἶνε γαλῆ, καὶ σὺ εἶσαι κόρη. Μέχρι τοῦδε ἤξευρες καὶ σὺ ὅσα ἤξευρεν ἡ γαλῆ σου περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καὶ καμμία ὡς πρὸς αὐτὸ δὲν ὑπῆρχε μεταξὺ σας διαφορὰ. Ἐκείνη ὅμως οὔτε ἤξεύρει, οὔτε θά μάθῃ, καὶ θά μείνῃ πάντοτε γαλῆ· ἐνῶ σὺ προωρίσθης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ γείνης καλλιτέρα παρ' ὅ,τι εἶσαι, καὶ διὰ νὰ γείνης καλλιτέρα πρέπει νὰ μάθῃς ὅ,τι δὲν γνωρίζεις.

Ἄλλοι μας ἔχομεν καθῆκον νὰ μανθάνωμεν, ὄχι μόνον χάριν περιεργείας, ἀλλὰ καὶ χάριν τοῦ προορισμοῦ, τὸν ὁποῖον μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεός. Ἔσο δὲ βεβαία, ὅτι τὸ διασκεδαστικώτατον καὶ ὠφελιμώτατον μάθημα εἶνε ὁ ἴδιος ἑαυτός μας, καὶ ὅ,τι θά σοῦ ἐξηγήσω θέλει συντελέσει εἰς τοῦτο ἰδίως καὶ πρὸ πάντων, νὰ μάθῃς τί εἶσαι.

Ἐπειτὰ συνέχεια.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ

ΣΚΕΝΔΕΡΜΠΕΪΣ

Ἡ τύχη τοῦ ἀνδρὸς τούτου ὑπῆρξε παράδοξος. Ἐν τῇ 18ῇ ἑκατονταετηρίδι ἀνεδείχθησαν τρεῖς κυριώτατοι πρόμαχοι τῆς χριστιανισμοῦ κατὰ τοῦ ἰσλαμισμού· ὁ στρατηγὸς τῶν Οὐγγρων Ἰωάννης Οὐνιάδης, ὁ δεσπότης Πελοποννήσου, μετέπειτα δὲ αὐτοκράτωρ Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, καὶ ὁ ἡγεμὼν τῶν Ἀλβανῶν Γεώργιος Καστριώτης. Ἐκ τούτων ὁ τελευταῖος ἀπέβη ἀναμφιβόλως καρτερικώτερος καὶ εὐτυχέστερος τῶν δύο ἄλλων· καὶ ὅμως, ὄχι μόνον ὀλιγώτερον αὐτῶν ἐφημίσθη παρὰ τοῖς συγχρόνοις χριστιανοῖς τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ καὶ ὅταν μετ' οὗ πολὺ ἤρχισαν νὰ ἱστοροῦνται τὰ κατ' αὐτὸν, κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ ἀλήθεια κατεκαλύφθη ὑπὸ ποικίλων μυθευμάτων, βραδύτερον δὲ, ὅτε ὁ Χάμμερ ἀφῆρεσεν ἐν μέρει τὸν μυθικὸν τοῦτον κόσμον, ὁ δὲ Χόπφ ἐπεχείρησε νὰ γράψῃ ἀκριβῆ τοῦ ἀνδρὸς ἱστορίαν, ἡ ἱστορία αὕτη κατήντησεν ἐντελῶς ἄψυχος, καθὼ ἀπεστερημένη τῶν λεπτομερειῶν ἐκείνων αἵτινες ἐμφυσῶσιν εἰς τοὺς πρωταγωνιστὰς τοῦ παρελθόντος πνοὴν καὶ ζωὴν.

Ἐν τῇ παιδικῇ ἡμῶν ἡλικίᾳ ὄλοι ἐνομίζομεν ὅτι ὁ Ἰωάννης Καστριώτης, ὁ πατὴρ τοῦ Γεωργίου, ἦτο ἡγεμὼν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ Ἡμαθίας, διότι τοῦτο μᾶς ἐλέγετο ἀπὸ τῆς 15ῆς ἑκατονταετηρίδος. Ἐλέγετο δὲ πιθανῶς ἵνα συνδυασθῇ ἡ καταγωγὴ τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τοῦ ἐπωνυμίου Σκενδέρμπεϋ (ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου), ὅπερ ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ σουλτάνος Μουράτ Β' ἐνόσω τὸν εἶχεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἵνα παρασταθῇ ὁ νέος Ἀλέξανδρος ὡς ὁμογενὴς τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου καὶ περιλαλήτου υἱοῦ τοῦ Φιλίππου. Ἡ φαντασία ἡμῶν ἐτέρπετο μανθάνουσα ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ ἥρωος, ἡ Βοῖσαύα, φέρουσα αὐτὸν ἐν γαστρὶ, εἶδε κατ' ὄναρ ὅτι ἔτεκεν ὄφιν πελώριον, τοῦ ὁποῖου τὸ μὲν σῶμα ἐκάλυπτε πᾶσαν Ἡπειρον, ἡ δὲ κεφαλὴ κατέπινε τὴν Τουρκίαν, ἡ δὲ οὐρὰ ἐβυθίζετο εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν. Καὶ πῶς νὰ μὴ τὸ πιστεύσωμεν; μήπως ἡ Ὀλυμπιάς, ἡ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου μήτηρ, δὲν ἐδέχθη ἐν τῇ κλίῃ αὐτῆς τὸν ὑπάτον τῶν Θεῶν, ἐν σχήματι δράκοντος; Ἡ ἀμάθεια ἡμῶν ἐπίστευεν ὅτι ὁ Σκενδέρμπεϋς,